

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
І.М. Савицька
« 4 » _____ 2022 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук
протокол № 9 від 3 травня 2022 р.
в.о. завідувача кафедри
Стрілець В.В.

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
Макаренко Л.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародне співробітництво в аграрній сфері

спеціальність 291 – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації,
регіональні студії»

освітня програма – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації,
регіональні студії»

гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: Кравченко Н.Б., кандидат історичних наук, доцент кафедри
міжнародних відносин і суспільних наук

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни
Міжнародне співробітництво в аграрній сфері

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь,		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	291 – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	0	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2022/23 н.р.	2022/3 н.р.
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	75 год.	106 год.
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	2 год. 6 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері» є: засвоєння основних понять, категорій та принципів міжнародного співробітництва в аграрній сфері, вивчення теоретичних та методологічних питань, освоєння практичного досвіду міжнародного співробітництва в аграрній сфері.

У **результаті** вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми усіх тем програми;
- основні поняття, категорії та принципи, на яких будуються сучасні міжнародні аграрні відносини;
- нормативно-правову базу реалізації міжнародного співробітництва в аграрній сфері;
- загальні проблеми, особливості розвитку, позитивний досвід сучасних міжнародних відносин в аграрній сфері;
- добре орієнтуватись в наукових джерелах і новітній науковій літературі;

уміти:

- орієнтуватись у сучасних тенденціях міжнародних відносин в аграрній сфері;
- синтезувати набуті знання у відповідне світосприйняття та високу міжнародну аграрну культуру;
- аналізувати проблемні положення міжнародних аграрних відносин на сучасному етапі;
- приймати практичні рішення з питань, базуючись на знанні сучасних міжнародних аграрних відносин;
- формувати власну наукову позицію в оцінках сучасних тенденцій міжнародних відносин в аграрній сфері.

Набуття компетентностей:

- **загальні компетентності (ЗК):**

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

- **спеціальні (фахові) компетентності**

СК 4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК 7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК 11. Здатність брати участь у становленні та налагодженні державного та приватного міжнародного співробітництва в аграрній галузі, у контексті забезпечення національних інтересів України.

Результати навчання:

РН9. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН10. Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.

РН15. Знати і розуміти особливості та специфіку міжнародних відносин в аграрній галузі, основні напрями розвитку співробітництва в цій сфері.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– **повного терміну денної і заочної форми навчання;**

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологія, нормативно-правове забезпечення міжнародного співробітництва в аграрній сфері.

Тема 1. Вступ до вивчення дисципліни «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері». Поняття «міжнародне співробітництво», «міжнародне співробітництво в аграрній сфері». Основні ознаки та принципи міжнародного співробітництва в аграрній сфері. Види міжнародного співробітництва.

Тема 2. Зовнішньополітичні відносини у міжнародному співробітництві. Зовнішня політика держави у міжнародних відносинах. Типи і стани зовнішньої політики. Типи і стани у світовій політиці.

Тема 3. Основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин. Міжнародні договори та норми міжнародного права в аграрній сфері. Основні засади взаємовідносин України з іншими державами в аграрній сфері. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу. Розвиток аграрного законодавства України в умовах євроінтеграції. Система органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.

Тема 4. Спільна політика ЄС в аграрній сфері. Поняття, цілі, мета, ключові принципи, основні результати. «Звіт Групи Гейхель». Реформа Мак Шеррі. «Програма-2000». Нова політика розвитку сільської місцевості. Інформаційні та рекламні програми держав-членів ЄС. Реформа Фішера. «Health Check». Спільна аграрна політика до 2020 року. Оновлення політики САП.

Модуль 2. Практична реалізація міжнародного співробітництва в аграрній сфері.

Тема 5. Міжнародне співробітництво в системі агробізнесу. Цивілізовані підходи (європейські та американські) до аграрного виробництва. Основні тенденції аграрної політики країн світу. Україна в міжнародній аграрній експортно-імпорتنій системі. Міжнародні договори в системі АПК. Вплив російсько-української війни на функціонування агробізнесу на міжнародній арені. Наслідки війни для світових продовольчих ринків. Проблема глобальної продовольчої кризи та роль і місце України у її вирішенні.

Тема 6. Вектори міжнародного співробітництва. Країни-партнери в аграрній сфері: двосторонні та багатосторонні міжнародні угоди. Цілі сталого розвитку. Агрополітичні діалоги. ТНК.

Тема 7. Східне партнерство в аграрній сфері. Аналіз політики і стратегії. Програму європейського сусідства для сільського господарства та розвитку сільської місцевості - (ENPARD). Порядок денний ENPARD для України. Транскордонне співробітництво. Програми Сусідства (ПС). Рамкова основа для багатостороннього співробітництва.

Тема 8. Міжнародні організації в системі міжнародних аграрних відносин. Міжнародне співробітництво в системі міжнародних організацій аграрного спрямування. Аграрний сектор України та його інтеграція в міжнародні сільськогосподарські й торговельні організації. Поглиблення інтеграційних зв'язків і кооперації праці у виробництві сільськогосподарської продукції.

Структура навчальної дисципліни

1	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Методологія, нормативно-правове забезпечення міжнародного співробітництва в аграрній сфері														
Тема 1. Вступ до вивчення дисципліни «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері»	1-2	14	1	1			12	15	1					15
Тема 2. Зовнішньополітичні відносини у міжнародному співробітництві	3-4	15	2	2			11	15	1	1				13
Тема 3. Основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин	5-6	15	2	2			11	15	1	1				13
Тема 4. Спільна політика ЄС в аграрній сфері	7-8	15	2	2			11	15	1	1				13
Разом за змістовим модулем 1		59	7	7			45	60	4	3				53
Змістовий модуль 2. Практична реалізація міжнародного співробітництва в аграрній сфері.														
Тема 5. Міжнародне співробітництво в системі агробізнесу	9-10	15	2	2			11	15	1	1				13
Тема 6. Вектори міжнародного співробітництва	11-12	16	2	2			12	15	1					14
Тема 7. Східне партнерство в аграрній сфері	13-14	15	2	2			11	15	1	1				13
Тема 8. Міжнародні організації в системі міжнародних аграрних відносин	15	15	2	2			11	15	1	1				13
Разом за змістовим модулем 2		61	8	8			45	60	4	3				53
Усього годин		120	15	15			90	120	8	6				106

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до вивчення дисципліни «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері».	1
2	Зовнішньополітичні відносини у міжнародному співробітництві.	2
3	Основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин	2
4	Спільна політика ЄС в аграрній сфері	2
5	Міжнародне співробітництво в системі агробізнесу	2
6	Вектори міжнародного співробітництва	2
7	Східне партнерство в аграрній сфері	2
8	Міжнародні організації в системі міжнародних аграрних відносин	2

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами Контрольні питання для підготовки до іспиту

1. Поняття «міжнародне співробітництво», «міжнародне співробітництво в аграрній сфері».
2. Основні ознаки та принципи міжнародного співробітництва в аграрній сфері.
3. Види міжнародного співробітництва.
4. Зовнішня політика держави у міжнародних відносинах.
5. Типи і стани зовнішньої політики.
6. Типи і стани у світовій політиці.
7. Міжнародні договори та норми міжнародного права в аграрній сфері.
8. Основні засади взаємовідносин України з іншими державами в аграрній сфері.
9. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність».
10. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу.
11. Розвиток аграрного законодавства України в умовах євроінтеграції.
12. Система органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.
13. Поняття, цілі, мета, ключові принципи, основні результати САП
14. «Звіт Групи Гейхель».
15. Реформа Мак Шеррі.
16. «Програма-2000».
17. Нова політика розвитку сільської місцевості.
18. Інформаційні та рекламні програми держав-членів ЄС.
19. Реформа Фішера.
20. «Health Check».
21. Спільна аграрна політика до 2020 року.
22. Оновлення політики САП.
23. Цивілізовані підходи (європейські та американські) до аграрного виробництва.
24. Основні тенденції аграрної політики країн світу.
25. Україна в міжнародній аграрній експортно-імпортній системі.
26. Міжнародні договори в системі АПК.
27. Країни-партнери в аграрній сфері: двостороннє співробітництво.
28. Країни-партнери в аграрній сфері: багатостороннє співробітництво.
29. Агropolітичні діалоги.
30. Транснаціональні корпорації в аграрній сфері.
31. Аналіз політики і стратегії.
32. Програма європейського сусідства для сільського господарства та розвитку сільської місцевості - (ENPARD).
33. Порядок денний ENPARD для України.

34. Транскордонне співробітництво.
35. Програми Сусідства (ПС).
36. Рамкова основа для багатостороннього співробітництва.
37. Міжнародне співробітництво в системі міжнародних організацій аграрного спрямування.
38. Аграрний сектор України та його інтеграція в міжнародні сільськогосподарські й торговельні організації.
39. Поглиблення інтеграційних зв'язків і кооперації праці у виробництві сільськогосподарської продукції.
40. Вплив російсько-української війни на функціонування агробізнесу на міжнародній арені.
41. Наслідки війни для світових продовольчих ринків.
42. Проблема глобальної продовольчої кризи та роль і місце України у її вирішенні.
43. Особливості функціонування аграрного сектору економіки України в умовах повномасштабного вторгнення Росії.
44. Позиції аграрного сектору України на міжнародній арені в умовах повномасштабного вторгнення Росії.

Тестові завдання для підготовки до іспиту

1. Відзначте основні напрями співробітництва Україна-ЄС в аграрній сфері.

1	Органічне фермерство
2	Субсидування фермерів
3	Стандарти торгівлі рослинами
4	Політика якості
5	Страховання ризиків

Правильна відповідь: 1,3,4

2. Вкажіть ключові принципи спільної аграрної політики (САП).

1	Переваги ЄС
2	Митні тарифи
3	Фінансова солідарність
4	Інтенсифікація сільського господарства
5	Спільний ринок

Правильна відповідь: 1,3,5

3. Що таке інтеракція?

1	Активна адаптація
2	Міжособистісна взаємодія
3	Мирне співіснування
4	Креативна адаптація
5	Пасивна адаптація

Правильна відповідь: 2

4. В якому договорі була проголошена Спільна аграрна політика ЄС?

1	Римському
2	Лісабонському
3	Ніщцькому
4	Амстердамському
5	Маастрихському

Правильна відповідь: 1.

5. Як часто відбуваються зустрічі в рамках Меморандуму про взаєморозуміння щодо діалогу з питань сільського господарства?

1	Ad hoc
2	Двічі на рік
3	Раз на п'ять років
4	Щорічно
5	Щомісячно

Правильна відповідь: 2.

6. Визначте ключові сфери українсько-китайського інвестиційного співробітництва в агропромисловому комплексі.

1	Землекористування, тваринництво, селекція
2	Техніка, устаткування, агрохімія
3	Транспортна логістика, переробка с/г продукції
4	Ресурсозбереження, екологія
5	Обмін та розповсюдження досвіду, виставки, ярмарки

Правильна відповідь: 1,2,3,4,5

7. Установіть відповідність між імпортерами української сільськогосподарської продукції та відсотками її закупок.

1	Євразійський економічний союз	А	15,9%
2	Африка	Б	3,7%
3	Азія	В	19,7%
4	Близький Схід	Г	13,3%
5	Європа	Д	32,4%

Правильна відповідь: 1Б, 2Г 3В, 4А, 5Д

8. Розставте кроки реалізації САП у послідовності її здійснення.

1	Реформа Фішера
2	Реформа Мак Шеррі
3	Римський договір
4	Конференція у Стрезі
5	Програма 2000

Правильна відповідь: 3, 4, 2, 5, 1

9. Приведіть у відповідність світові практики підтримки аграрного сектора та країни, що їх впроваджують.

1	Дипломатія на службі аграріїв	А	Канада
2	Від прямого субсидування до прямих виплат	Б	США
3	Екологічність та енергозбереження в пріоритеті	В	Нідерланди
4	Тонна зерна на кожного	Г	Польща
5	Швидкий інтернет на кожен ферму	Д	Австралія

Правильна відповідь: 1-Г, 2-Б, 3-В, 4-Д, 5-А

10. Установіть відповідність між документами та датами їх підписання.

1	28. 11.2012	А	Три меморандуми, договір і великий комерційний контракт Україна-КНР
2	18.10.2006	Б	Угода про співробітництво щодо розвитку сільських територій, Нідерланди-Україна
3	04.06.2014	В	План дій щодо зміцнення співробітництва між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Міністерством сільського господарства Естонської Республіки на 2014-2016 рр.

4	08.04. 2014	Г	Меморандум про взаєморозуміння щодо діалогу з аграрних питань
5	05.12.2013	Д	Меморандум про співробітництво у сфері сільського господарства між Республікою Корея та Україною

Правильна відповідь: 1-Д, 2-Г,3-В,4-Б, 5-А

6.Методи навчання.

Метод навчання — взаємопов'язана діяльність викладача та студентів, спрямована на засвоєння студентами системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток. У вузькому значенні метод навчання є способом керівництва пізнавальною діяльністю студентів, що має виконувати три функції: навчаючу, виховну і розвиваючу. Складовою методу навчання є прийом навчання. Прийом навчання — сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню проміжної (допоміжної) мети конкретного методу. Чим багатший арсенал прийомів у структурі методу, тим він повноцінніший та ефективніший.

Методи навчання класифікують на: методи готових знань (студенти пасивно сприймають подану викладачем інформацію, запам'ятовують, а в разі необхідності відтворюють її) і дослідницький метод (передбачає активну самостійну роботу студентів при засвоєнні знань: аналіз явищ, формулювання проблеми, висунення і перевірка гіпотез, самостійне формулювання висновків), який найбільш повно реалізується в умовах проблемного навчання. При вивченні дисципліни студенти на лекціях використовують в основному метод готових знань, тоді як на семінарських – дослідницький метод. Саме останній дозволяє закріпити, узагальнити і систематизувати отримані знання.

Залежно від походження інформації виділяють: словесні, наочні та практичні методи; від мети: методи здобуття нових знань, метод формування умінь і навичок, метод застосування знань на практиці, методи творчої діяльності, методи закріплення знань, умінь і навичок, методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок. На лекціях ми використовуємо презентації, адже унаочнення матеріалу покращує рівень сприйняття. Також використовуються і всі інші методи.

7.Форми контролю.

За місцем, яке посідає контроль у навчальному процесі, розрізняють попередній (вхідний), поточний, рубіжний і підсумковий контроль.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань дня використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу. Попередній контроль у вигляді перевірки і оцінки залишкових знань проводять також через деякий час після підсумкового іспиту з певної дисципліни як з метою оцінки міцності знань, так і з метою визначення рівня знань з забезпечуючих предметів для визначення можливості сприйняття нових навчальних дисциплін.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Завдання поточного контролю зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі;
- виявити рівень опанування навиків самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Головне завдання поточного контролю - допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати усі навчальні предмети. Поточний контроль - це продовження навчальної діяльності педагога і педагогічного колективу, він пов'язаний з усіма видами навчальної роботи і має навчити студентів готуватись до перевірки з першого дня занять і кожного дня, а не наприкінці семестру або навчального року. Разом з тим поточний контроль є показником роботи і педагогічного колективу. Звісно, що студенти у семестрі вивчають одночасно до десяти предметів, і не усі викладачі ставлять до них однакові вимоги.

Рубіжний (модульний) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Його завдання - сигналізувати про стан процесу навчання студентів для вжиття педагогічних заходів щодо оптимального його регулювання.

Підсумковий контроль являє собою іспит студентів з метою оцінки їх знань і навиків у відповідності до моделі спеціаліста. До підсумкового контролю належать семестрові, курсові і державні іспити, а також заліки перед іспитом. Основна мета іспитів - встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

8. Розподіл балів, які отримують студенти.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з таблиці «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»:

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу здобувача із засвоєння дисципліни **R_{дис} (до 100 балів)** одержаний рейтинг з атестації **R_{ат} (до 30 балів)** додається до рейтингу з навчальної роботи **R_{нр} (до 70 балів)**: **R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}**.

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни складають:

- робоча навчальна програма;
- навчально-методичний комплекс з дисципліни;
- конспект лекцій на паперовому та електронному носіях;
- навчально-методичний посібник;
- рекомендації для підготовки до семінарських занять для студентів денної форми навчання;
- комплект тестових завдань;
- рекомендації до написання курсових робіт.

11. Рекомендована література

Основна

1. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики та перспективи. Монографія. За ред. Т. О. Зінчук. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 494 с.
2. Галушко В.П. Світове сільське господарство та продовольчі ресурси. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 50 с.
3. Діброва А.Д. Розвиток аграрної політики України в умовах Євроінтеграції. Монографія. За редакцією А.Д.Діброви, В.Є.Андрієвського. К.: НУБіП України, 2014. 568 с.
4. Кваша С.М., Файчук О.М., Файчук О.В. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник. К.: НУБіП України, 2019. 282 с.
5. Кравченко Н.Б. Теорія міжнародних відносин. Навчально-методичний посібник. К.: НУБіП України, 2019. 210с.
6. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин. К.: Знання, 2011. 406с.
7. Манойленко С. В. Світове сільське господарство та зовнішньоекономічна діяльність. Кіровоград: КНТУ, 2016. 97 с.
8. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право. Навчальний посібник. За редакцією М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. К.: Знання, 2010. 463 с.
9. Осташко Т.О., Волощенко-Холда Л.Ю. Надзвичайні заходи СОТ для захисту ринків агропродовольчих товарів. Монографія. К.: Ін-т екон. та прогнозування, 2011. 224 с.
10. Семенов В.Ф., Сіваченко І. Ю., Федоряка В.П. Загальний курс агробізнесу. Навчальний посібник. К.: Знання, 2000. 301 с.
11. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України. Підручник. К.: Либідь, 2006. 712 с.
12. Шнирков О.І., Заблоцька Р.О. Міжнародні економічні відносини: конспект лекцій. Дніпро, 2018. 286 с.
13. Augère-Granier M.-L. Supporting young farmers in the EU. URL: <https://epthinktank.eu/2015/06/19/supporting-young-farmers-in-the-eu/>

Допоміжна

1. Європейський Союз: економіка, політика, право: енциклопедичний словник. За ред. Копійка В.В. та ін. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 368 с.
2. Зінчук Т., Горбачева І., Ковальчук О., Куцмус Н., Усюк Т., Пивовар П., Данкевич В., Прокопчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.
3. Ільчук М.М. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу. К.: Вища світа, 2002. 398 с.
4. Кобута І.В. Трансформація підтримки сільського господарства країн світу відповідно домовленостей СОТ. К.: ННЦ ІАЕ, 2009. 148 с.
5. Копійка В. В., Дорошко М. С., Кондратенко О. Ю. та ін. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом: політичний, правовий, економічний та інформаційний аспекти : монографія. За заг. ред. В. В. Копійки і М. С. Дорошка. - К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 388 с.
6. Копійка В.В, Шинкаренко Т.І., Миронова М.А. Європейський Союз на сучасному етапі: структурні зміни та стратегія розвитку. К.: Знання, 2010. 94с.
7. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: Історія і засади функціонування. Навчальний посібник. К.: 2012. 759 с.
8. Кравченко Н.Б. Аграрне підприємництво в Україні: історичний аспект. Монографія. К.: НУБіП України, 2016. 214с.
9. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Навчально-практичний посібник. К.: Видавничий дім «Професіонал», 2008. 368с.
10. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія. К.: Либідь, 2006. 392с.

11. Adil, A. and Chohan, U.W. (2020). Climate Change as Socioeconomic Threat: International Perspectives. CASS Working Papers on Sustainability. Working Paper SUS001AAUC.
12. Baldwin, D. A. (1985). Economic Statecraft. Princeton: Princeton University Press.
13. Baruchy, B. (2017). Brazilian economic diplomacy: Agriculture and the WTO negotiations. In Bayne and Woolcock (eds). The New Economic Diplomacy. Routledge.
14. Bayne, N. (2017). Challenge and Response in the New Economic Diplomacy. In Bayne and Woolcock (eds). The New Economic Diplomacy. Routledge.
15. Blanchard, J.-M. F. and Ripsman, N. M. (2008). A Political Theory of Economic Statecraft. Foreign Policy Analysis, 4, 371–398
16. Green, D. and Charveriat, C. (2017) NGOs in economic diplomacy. In Bayne and Woolcock (eds). The New Economic Diplomacy. Routledge.

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Організації економічного і соціального розвитку (ОЕСР). URL: <https://www.oecd.org>
2. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <http://ief.org.ua/>
3. Офіційний сайт ООН. URL: <https://www.un.org/en/>
4. Офіційний сайт Світової організації торгівлі (СОТ) (WTO). URL: <https://www.wto.org/>
5. Офіційний сайт Організації з продовольства і сільського господарства ООН (ФАО). URL: <https://www.fao.org/home/en>
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Офіційний сайт Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України». URL: <http://ief.org.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики і продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/ua>
9. Угода про асоціацію Україна-ЄС. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A22014A0529%2801%29>
10. Дані про тарифні квоти. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/quota_consultation.jsp?Lang=en
11. Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів. URL: <https://dpss.gov.ua/uk>
12. Програма підтримки малого та середнього бізнесу EU4Business. URL: <https://eu4business.eu/ukraine>
13. Інформаційно-аналітичний портал агропромислового комплексу України (українською мовою). URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>
14. Міністерство економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=en-GB>
15. Український клуб агробізнесу. URL: <http://www.ucab.ua>
16. Генеральний директорат з питань сільського господарства та сільського господарства Європейської комісії. URL: http://ec.europa.eu/dgs/agriculture/index_en.htm
17. Місія України при Європейському Союзі. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/en/2633-relations/torgovelnno-ekonomichne-spivrobitnictvo-ukrayina-yes/spivrobitnictvo-u-sferi-silskogo-gospodarstva>
18. International Cooperative Agricultural Organisation (ICAO). URL: http://icaop.coop/aboutus/01_icaop.htm?smenu=sub1&stitle=subtitle1_1
19. Inter-American Institute for Cooperation on Agriculture (IICA). URL: <https://www.iica.int/en/about-us/main>
20. The Center for Strategic and International Studies (CSIS) URL: <https://www.csis.org/programs/about-us>